

“Hedersmord”

Publicerad: 01 September 2012

Finns det hedersmord och hedersrelaterat våld i islam? Finns det stöd i Koranen och i profeten Muhammeds samlade uttalanden (ahadīth) för sådana avskyvärda övergrepp? Eller är det tvärtom så att hedersmord och det som de innehåller av negativ kvinnosyn, övergrepp och förakt för människoliv och kvinnoliv i synnerhet hör till den tid som i islam kallas för jāhiliyya, dvs. okunskapens tid som rådde innan islam uppenbarades för profeten Muhammed – må Guds frid och välsignelser vara över honom? För att få svar på dessa frågor måste man börja från början...

Kvinnans situation före islam

Under tiden före islam (jāhiliyya) hade kvinnor mycket lågt värde. Till exempel kunde söner få sin fars hustrur i arv efter hans död [1]Doi 1997:143. Vidare samlade rika män på kvinnor i stora harem, och trots att det senare förekom även vid vissa muslimska furstars hov, är detta inte tillåtet i islam [2]Doi 1997:147. Det förekom att man bytte kvinnor med varandra. Till exempel kunde A gifta sig med B:s dotter som i utbyte gav A sin egen dotter [3]Doi 1997:157.

Skillsmässotraditionerna var också på samma nivå. Männen kunde i stort sett som de behagade förskjuta sina kvinnor och ta dem tillbaka och ibland hålla dem kvar i sitt hushåll utan att varken acceptera dem som hustrur eller ge dem deras frihet. En annan praxis var det som kallades halāla. Mannen kunde då han skiljt sig från hustrun definitivt inte gifta om sig med henne såvida hon inte gifte sig med en annan man och så att säga fullbordade äktenskapet med denne. Halāla gick alltså ut på att en man gifte sig med en kvinna enbart i syfte att ligga med henne och skilja sig igen så att hennes förra make kunde ta henne tillbaks [4]Doi 1997:182. Om denna förnedrande sedvänja sade profeten Muhammed: “Må Guds förbannelse vara över den man som begår halāla och över den man som halāla ges till”. [5]Tirmidhi, cit i Doi 1997:182

En vanära att få en dotter

I det förislamiska Arabien var det en skam och vanära att få en dotter. Samtidigt dyrkade man tre kvinnliga avgudar: al-Lāt, al-Manāt och al-Uzzah, vilka man ansåg vara döttrar till Gud. Koranen talar om detta på ett målande sätt:

Och de tilldelar Gud döttrar – Stor är Han i Sin härlighet – men åt sig väljer de vad de själva önskar. Då någon får höra den glada nyheten om en dotters födelse mörknar hans uppsyn och vreden kokar i honom; och han drar sig undan människorna i denna för honom dystra nyhet och han överväger om han skall behålla barnet trots förödmjukelsen och skammen eller begrava det i jorden. Hur vedervärdigt är inte deras sätt att tänka och döma? [6]Koranen, An-Nahl 16:57–59

Denna fruktansvärda sed att begrava nyfödda flickebarn i jorden hänvisas till även på andra platser i Koranen:

...och den nyfödda som begravdes levande tillfrågas för vilket brott hon miste livet. [7]Koranen, At-Takwīr 81:8–9

Versen är tagen ur sammanhanget till en beskrivning av hur världen, som vi känner den, bryts upp inför domedagen och alla människor skall komma att inse resultaten av sina handlingar.

Ett slående exempel för de hedningar i Mecka som fortfarande höll fast vid sina barbariska seder var då det faktum att till och med den stumma lilla varelsen, begravd levande utan någon som helst anledning, skall få vittna mot sina mördare. Ingen skall komma undan sina brott. De följande raderna i kapitlet understryker allvaret i varningen om att alla själar skall få ta konsekvenserna av sitt handlande:

...[när räkenskapens] böcker öppnas, och himlens förhänge dras undan och helvetets ugnar fyras under och paradiset görs synligt – då skall varje själ få veta vad den fört med sig till domen. [8]Koraben 81:9–13

Det fanns dock dem som var kritiska till denna sed. En av motståndarna till detta var Zaid Ibn Amr ibn Nufayl, kusin till Umar Ibn al-Khattab som senare skulle bli islams kalif efter Muhammeds död. En annan av dessa var Sa'sa'ah Ibn Nādjiyah at-Tamīmī som vann ryktbarhet då han räddade flickor från att begravas levande i ökensanden utanför Mecka. Han lär ha räddat ett trettiotal flickor från detta öde genom att betala lösen till deras föräldrar. Sa'sa'ah antog också Islam då profeten Muhammed trädde fram.

Dock levde det stora flertalet fast i övertygelsen om att ett flickebarn förde med sig vanära och ekonomisk belastning. En vanlig orsak till mordet på flickebarnen var rädslan för vanära om en dotter vid någon av de för den tiden vanliga räderna mellan de olika stammarna skulle föras bort och sedan komma att föredra sina bortrövare framför den egna stammen. [9]Bernström 1998:895

Islam tar avstånd från detta grymma förfarande med flickebarn, något som kommer – med Guds välvilja och stöd – diskuteras vidare nedan.

Islams attityd mot "hedersmord" och "hedersrelaterat våld"

Om man läser tidningarna och följer debatten i media finner man att hedersmord och hedersrelaterat våld omfattar vissa saker. Mest framträdande är naturligtvis den så kallade "hedern". För att omgivningen – släkt, vänner och till och med fullständiga främlingar – skall vara tillfredsställda med en gör man vissa saker. Ofta är det andra släktingar ett något familjeöverhuvud som bestämmer över de andra familjemedlemmarna och som också beslutar om att någon måste dö för att "hedern" skall återupprättas.

Den unga kvinnan – som det så gott som alltid handlar om – systemen eller dottern eller liknande och ibland även någons hustru har brutit sig ur familjens (eller kulturens eller religionens) mönster som det brukar heta i media. Hon har kanske sagt nej till ett giftermål med en kusin från hemlandet som hon aldrig eller väldigt sällan träffat och detta har då skadat familjens heder. Än värre är det i deras ögon då hon kanske träffat en annan man som hon själv bestämt sig för att gifta sig med, kanske är han svensk. Hon vill kanske leva på ett annat sätt som sina arbetskamrater eller klasskamrater som lever på ett "svenskt" sätt. På Aftonbladets hemsida kunde man den 17/6 2002 läsa rubriken: "Söner räddade mamma från att bli hedersmördad. Mannens motiv: hon ville umgås med svenska arbetskamrater"

Hon hotas och misshandlas ibland av manliga släktingar och det hela slutar med att hon mördas och "hedern" skall då vara återställd.

Heder i dessa sammanhang anser man bäras av kvinnorna i familjen:

Flickan är bärare av familjens heder. Social kontroll skvallrar om hon gör något 'fel'. Det är ett sätt att kontrollera kvinnor, särskilt sexualiteten. Mäns heder är kopplad till hur väl han lyckas kontrollera sin familj. [10]Warda Khaldi, Expressen 24/1 2002 nätutgåva

Detta är som vi skall se helt främmande för en sanningsenlig muslim. Faktum är att vissa av de som begår hedersmord öppet erkänner att vad de gjort går emot islam, men att hedern är viktigare. I SVT:s Rapport (22/1 2002, minnesanteckning) intervjuades några män med kurdisk bakgrund på ett café i en Stockholmsförort. Dessa verkade stödja hedersmord och kommenterade det aktuella fallet, där en pappa dödat sin egen dotter för att hon brutit sig ur familjens mönster och traditioner, med orden: "han kunde ju inte visa sig nere i centrum", och på den direkta frågan om de kunde säga att pappan gjort fel svarade de entydigt nej.

Man kan då utgå ifrån att hedersbegreppet även omfattar männens skvaller på caféerna om det ena eller det andra vad gäller familjernas kvinnor.

Nedan kommer vi att – med Guds tillåtelse och hjälp – gå igenom dessa olika element och belysa dem med Koranens och profeten Muhammeds ord.

Samvaro med svenskar

Många svenskar känner sig kränkta av tanken på att vissa invandrare – det vill säga de invandrare som figurerar i medias skrivelser om ämnet "hedersmord" – skulle se det negativt att någon av familjens medlemmar umgås med svenskar, tillägnar sig vår kultur och livsstil, och att det till och med skulle vara så negativt att det skulle utlösa sådana reaktioner som beskrivits ovan. Men Gud – upphöjd och prisad – säger i Koranen:

Människor! Vi har skapat er av en man och en kvinna, och Vi har samlat er i folk och i stammar för att ni skall lära känna varandra. Inför Gud är den bäste av er den vars gudsfruktan är djupast. Gud vet allt, är underrättad om allt. [11]Koranen 49:13

Alla människor härstammar från Adam och Eva – må Guds frid vara över dem båda – och delar denna status jämlikt. Den enda skillnaden dem emellan är den religion som kretsar kring deras åttlydnad av Gud, den Högste, och deras efterföljande av Hans budbärare.

Profeten Muhammed sade: "Sannerligen är den mest hedervärde av er inför Gud den som har Gudfruktan (taqwā)." Detta innebär i relation till koranversen ovan att det är genom sin gudfruktighet man förtjänar sin heder inför Gud, inte ens härkomst. [12]Kathîr vol 9, 2000:206–207.

Den verkliga hedern kommer alltså ur ens religiositet. För att hålla fast vid religionen är man ibland tvungen att välja sitt umgänge. Det finns många koranverser som talar om bevarandet av tron genom att hålla sig till muslimerna som är ens sanna och fasta vänner. Men detta motsäger inte versen ovan eller hindrar muslimerna från att visa respekt och uppskattning även för ickemuslimer.

Skvaller om unga kvinnor

Skvaller, det vill säga att tala om, tissa och tassa om en ung kvinnas olika privata angelägenheter – vem hon umgås med, hur hon uppför sig när hon tror att ingen i familjen ser henne – saknar stöd i Koranen. Islam tar hänsyn till att man så att säga "bara är människa". Ingen ges rätt att anklaga kvinnor som kanske uppträtt lite oförsiktigt i sitt sociala umgänge eller inte tänkt sig för i sitt umgänge med klasskamrater, arbetskamrater eller liknande. Tvärtom samtidigt som islam ger regler för individen att följa i sådana situationer, ser islam också mycket allvarligt på att dra förhastade slutsatser och föra dem vidare till allmänheten. Det krävs fyra vittnen för att styrka anklagelser för äktenskapsbrott och otukt. Kan man inte styrka sina anklagelser eller kommer med falska sådana är straffet mycket allvarligt: åttio piskrapp och att för alltid anses som icke trovärdig. Men det är inte slut där, även på det metafysiska planet finns ett straff: fördömmelse i denna och den kommande världen.

Guds, den Upphöjdes ord i Koranen:

Och de som anklagar ärbara kvinnor [för äktenskapsbrott] och sedan inte visar sig ha stöd av fyra vittnen, straffas med åttio piskrapp och skall i framtiden inte få avge vittnesmål; de har visat grovt trots mot Gud. [13]Koranen 24:4

...De som [utan grund och utan att senare ångra sig] anklagar anständiga troende kvinnor som kan ha uppträtt oförsiktigt, [följs av Guds] fördömmelse i denna värld och i det kommande livet, och ett hårt straff väntar dem den dag då deras tungor och deras händer och fötter skall vittna emot dem om vad de gjorde. [14]Koranen 24:23–24

Tvärtom uppmanas man i Koranen att inte lyssna när någon kommer med sådana anklagelser:

Alla troende, män och kvinnor, borde då de hör sådant tal – tro det bästa om varandra och säga 'Detta är uppenbar lögn'. [15]Koranen 24:12

Och lyssna inte till den som är färdig att svära på allt, och springer med skvaller och illvilligt förtal. [16]Koranen 68:10–11

En annan aspekt är när föräldrar och släktingar okritiskt tror på och agerar i enlighet med vad andra människor önskar och vill. Detta är en svår synd om man lyder dem som driver en bort från islam eller som får en att bryta mot islams regler.

Därefter har vi visat dig en väg till förverkligande av trons syfte; följ därför denna väg och fäst dig inte vid de okunnigas önsknings. De kan inte skydda dig mot Guds vrede om du skulle göra dem till viljes; de orättfärdiga beskyddar varandra, men Gud är de gudfruktigas beskyddare. ... tror de som begår orätt att Vi skall ge dem samma behandling i livet och i döden som de som tror och lever ett rättskaffens liv? [17]Koranen, 45:18–19, 21

Släkten, vännerna på kaféet med flera utövar säkerligen ett grupptryck, men den troende vet att det är inte dem som skall belöna eller straffa honom på återuppståndelsens dag, det är Gud som skall göra det. Förlorad är den som tar sina egna passioner till laggivare och Gud:

Hur ser du [Muhammed] på den som gör sina egna passioner till gud? Eftersom Gud vet [att hans

sinne är stängt för vägledning] har han låtit honom gå vilse och tillslutit hans öron och förseglat hans hjärta och bundit för hans ögon. Vem kan vägleda honom sedan Gud [har övergett honom]? Detta är något att tänka över. [18]Koranen, 45:23

I Koranen kan man också läsa om profeten Abraham vars föräldrar var avgudadyrkare. De försökte få honom till att återgå till deras tro men han vägrade lyda dem. Detta visar att det snarare är i enlighet med islam att inte lyda släktingar och familjemedlemmar som uppmanar en till att bryta mot islams regler.

Tvång och giftermål

Profeten Muhammed sade att:

Äktenskapet är min tradition och den som håller sig därifrån är inte från mig.

Anas (må Gud vara nöjd med honom) berättade att profeten sade:

Då man gifter sig har man fullständigt halva sin religion... [19]Doi 1997:115;119

Om tvång i religiösa frågor säger Koranen:

Tvång skall inte förekomma i religionen. Vad som är rätt handlande är nu klart skilt från fel och synd. Den som förnekar de onda makterna och som tror på Gud har sannerligen vunnit ett starkt fotfäste som aldrig ger vika. Gud hör allt, vet allt. Gud är de troendes beskyddare. Han leder dem ut ur mörkret till ljuset. Men de som förnekar sanningen har onda makter till beskyddare som leder dem ut ur ljuset till mörkret. De har elden till arvedel och där skall de förbli till evig tid. [20]Koranen, al-Baqarah 2:256–257

Profeten sade:

Änkan och den frånskilda kvinnan skall inte giftas förrän hon ger order om det, och jungfrun skall inte giftas bort förrän hon gett sin tillåtelse till det.

Då en man ger bort sin dotter i giftermål, och hon misstycker skall äktenskapet avvisas. [21]Bukhârî, cit. Doi 142

Mord och mord på döttrar

Av denna orsak föreskrev Vi för Israels barn att om någon dödar en människa, som inte själv har dödat någon eller försökt störa ordningen på jorden och sprida sedefördärv, skall det anses som om han hade dödat hela människosläktet och om någon räddar en människa skall det anses som om han hade räddat hela människosläktet. [22]Koranen 5:32

Tag inte en annans liv – Gud har gjort det heligt... [23]Koranen 17:33

Mord är något så oerhört stort och avskyvärt i islam att dödandet av en enda människa är en lika stor handling som att döda hela mänskligheten. Livet – alla människors liv – är något som Gud, Upphöjd och prisad, gjort heligt och Han förbjuder människorna att begå mord. Inom den islamiska rättskipningen finns dödstraff, men då i en annan kontext och diskussionen om detta ryms inte inom ramen för denna text. Vad som ändå måste påpekas är att dessa straff tilldelas efter en dom-

stolsprocess med vittnen, domare och ombud för både käranden och svaranden. Inledningsscenen i Disneys film om Alladin, där prinsessan stjälar ett äpple i bazaren och fångas in av en stor turbanprydd stadsvakt som genast drar upp sin kroksabel för att hugga handen av den stackars lilla prinsessan med orden "Du vet väl vad straffet för stöld är?" är inte baserad på islamisk lag utan snarare på en illvilja mot religionen i sig och ett ganska obehagligt sätt att indoktrinera...

De som utan att förstå, i dårskap dödar sina barn har förlorat allt! [24]Koranen, an-Nahl 6:137

Versen ovan syftar på det förislamiska bruket att döda sina barn av rädsla för fattigdom och att begrava sina nyfödda döttrar levande i fruktan för vanheder. [25]Kathîr vol 3 2000:481

[Den Nåderikes sanna tjänare] ...anropar aldrig en gudom vid sidan om Gud och de berövar aldrig en människas livet – som Gud förklarat heligt ... den som begår dessa svåra synder skall så sona dem med en exemplarisk bestraffning och på uppståndelsens dag skall hans straff fördubblas och han skall gå bort med skammen för att lida detta straff i evighet. [26]Koranen 25: (63) 68–69

Deras påstådda medhjälpare till Gud målar upp för dem dödandet av sina egna barn som något förtjänstfullt, och så drivs de mot undergången och deras religiösa begrepp förvirras alltmer för dem. [27]Koranen 6:137

Det är heller inte förenligt med sann gudstro att ta livet av sina barn, vare sig det är döttrar eller söner. Snarare är barnamord en dårskap, en ogudaktig villfarelse som driver en längre och längre bort från Islam.

Detta är något som man inom islam starkt förknippar med tiden då avgudadyrkan var normen i Arabien. Mujâhid, som var en av de som förde vidare profettraditionen efter profetens följeslagare slog fast att det var avgudadyrkarnas medhjälpare bland djävlarne som inspirerade dem till att gräva ner sina barn. as-Suddi sade att det var djävlarne som beordrade dem att döda sina döttrar så att de drevs mot sin egen undergång. [28]Kathîr vol 3 2000:481

Verserna beskriver att konsekvenserna av barnamord blir ett straff som inte bara utmätts i denna värld utan även på det metafysiska planet in i den nästkommande världen. Dessa handlingar, som driver förövaren mot sin undergång förstods också av de tidiga muslimerna som något som bara kunde inspirerats av djävulen, något som inte hörde till islam utan till den förislamiska perioden.

Islamisk attityd till familjeliv

Muslimska hem kan beskrivas som platser där Gud oupphörligen prisas och åminns. De ger en atmosfär av kärlek, gudshängivenhet och anständighet där familjen kan uppfostras till att tjäna Gud, den allsmäktige... medan de flesta människorna strävar efter materiell vinning... strävar de [troende] efter ett andligt förverkligande och en högre kvalitet på det mänskliga livet. [29]Ghazzali 2001:341

Det är en del av islam att vara vänlig mot barn. Profeten sade:

Han är inte en av oss som inte är snäll mot våra barn, eller som inte respekterar våra äldre... [30]Abû Dâwûd, At-Tirmidhi, cit. i Ghazâlî 2001:71

Den kärlek och omsorg som nämndes i inledningstycket ovan omfattar i högsta grad barnen i familjen, döttrarna såväl som sönerna. Profeten Muhammed sade:

Den som har en dotter och som inte begraver henne levande, inte förolämpar henne och inte favoriserar sin son framför henne, kommer Gud att låta stiga in i paradiset. [31]Ahmad

... och Anas berättade att profeten sade:

Den som tar hand om två flickor tills de når vuxen ålder, han och jag kommer vara så här (och han förde fingrarna samman) på domedagen”. [32]Muslim, Ahmad. Cit. Q&A nr 13260, 22063

En god behandling av flickor innebär att ge dem en islamisk uppfostran, att lära dem sanningen och att sträva efter att hålla dem rena (kyska) och hålla dem borta från vad Gud förbjudit. Samma sak gäller då man tar hand om sina systrar och söner. Således vet vi att en god behandling inte bara innebär att ge dem mat, dryck och kläder utan snarare innebär det något högre än det, att behandla dem vänligt och överse både deras världsliga och religiösa intressen. [33]Fataawa al-shaykh Bin Baaz, cit. Q&A, nr 13260

En glimt av hur det kunde te sig i praktiken finner vi i de två samlingarna med profettrationer (ahadīth), Sahīh Muslim och Sahīh Bukhārī. Där kan man läsa om hur profeten brukade förrätta bön samtidigt som han höll Umāmah, dotter till profetens dotter Zaynab i famnen. Då han gick ner för att lägga pannan i marken i den delen av bönen som kallas sujūd satte han ner henne och då han reste sig upp lyfte han upp henne igen.

Enligt en annan berättelse ledde profeten församlingen i kvällsbönen på samma sätt med dotterdottern i famnen. [34]Q&A, nr. 12212

Liknande händelser berättar om när profeten ledde kvällsbönen med en av sina kusinbarn. Under bönens nedfallande blev han kvar en lång stund i den positionen. Någon av de som bad bakom profeten tittade upp och fick se hur barnet klättrade på profetens rygg. Efter bönen tillfrågades profeten av människorna: “Oh Guds budbärare, under din bön då du fallit ned i sujūd tog det så lång tid att vi trodde någonting hade hänt, eller att du kanske mottog en uppenbarelse.” Han – över honom vare frid – svarade: “Ingenting hände, men min son red på min rygg och jag ville inte jäkta honom förrän han var nöjd.” [35]Sahīh Al-Nasâ’i, cit. i Q&A, nr 12212

Andra berättelser visar att profeten brukade pussa sin son Ibrāhīm och lukta på honom (och vilken förälder kan inte hålla med om att ens egna barn har en mycket speciell doft). Men då en beduin kom till profeten och sade: “Ni pussar era gossebarn! Vi pussar dem inte!”, svarade profeten: “Jag kan inte lägga [tillbaks] nåd i ditt hjärta när Gud tagit bort det.” [36]Abbrev. Bukhārī 1994:954, nr 2013

Kärleken mellan man och kvinna

Kärleken mellan man och kvinna är Guds under och man skall leva i vänskap och samförstånd med dem. Gud, den upphöjde säger:

Och till Hans [Guds] under hör att Han har skapat hustrur åt er av er egen art, så att ni kan finna ro hos dem, och Han har låtit kärlek och ömhet uppstå mellan er. I detta ligger helt visst budskap till

människor som tänker. [37]Koranen, ar-Rûm 30:21

...Och lev med era hustrur i vänskap och samförstånd; om ni fattar motvilja mot dem är det möjligt att ni vänder er ifrån det som Gud skulle ha gjort till en källa till rik välsignelse för er. [38]Koranen, an-Nisâ' 4:19

Och profeten Muhammed sade:

De troende med den bästa av tro är de som har bäst karaktär och de bästa av er är de som behandlar sina fruar bäst! [39]Återberättat av Thirmidi

Ansvar gentemot familjen

Familjen är en välsignad enhet där familjefadern har det yttersta ansvaret för att utbilda sin familj, hjälpa sin familj och stötta den i varje situation som uppstår. Detta ansvar är än viktigare att leva upp till i ett ickemuslimskt samhälle där frestelser och påverkan från andra tankesätt och värdesystem än det islamiska dominerar.

Mannen har en plikt att försörja sin familj och tillgodose dess olika behov. Och, som vi sett ovan, att utbilda sin familj i religionen. Vissa lärde, som t ex shaykh Salmân al-Awda och shaykh Sâlih al-Munajjid rekommenderar att man samlar på sig ett bibliotek i hemmet där var och en av familjens medlemmar skall kunna finna sig till rätta. Man rekommenderar också att regelbundet hålla lektioner eller studiecirkel för familjemedlemmarna. [40]Se Al-cAwda 2002:8-9

Då det kommer till att övervaka familjens olika göromål och omständigheter är detta något man måste göra på ett korrekt sätt. De berättelser som finns om hur profeten behandlade medlemmarna i sitt hushåll visar på att då profeten såg något fel påpekade han det försiktigt medan han uppmanade till godhet, erbjöd vägledning och påminde om Gud.

Detta är inte tillfälle att visa styrka och auktoritet, utan att nå ut och påbjuda det rätta och förbjuda det onda och påminna om Gud. Vi förväntas väcka hjärtana till liv i hushållets medlemmar och inspirera i dessa hjärtan en gudsfruktan och kärlek till Gud och ett begär efter att göra Honom till viljes och till att komma till paradiset. Detta kräver ett tillvägagångssätt som kan inspirera till tro. [41]al-cAwda 2002:11

Så hur fel ute är inte de män som utan att låta Koranen och profettrationen (sunnah) reglera deras handlingar jagar efter kvinnorna i sin familj, hotar dem och slår dem för att få dem att lyda och skrämmer dem till respekt och rädsla! Inspirerar denna ogudaktiga vanskötsel av familjen till tro, inrättar detta kärlek och gudfruktan i deras hjärtan eller blir de bättre muslimer av en sådan behandling? Svaret är entydigt nej.

Källor:

Ali, Abdullah Yusuf, The holy Qur-ân, King Fahd Holy Qur'ân printing complex,

Bernström, Muhammed Knut, Koranens budskap, Proprius 1998

Imam al-Bukhârî (Muhammed Muhsin Khan [transl.]), Sahih Bukhârî [abbreviated], Maktaba Dar-us-Salam, Riyadh 1994

Doi , 'Abdur Rahmân, Shari'a: The islamic law, Ta Ha publ. London 1997

Al-Ghazâlî, Muhammed, A thematic Commentary on the Qur'an, Islamic Booktrust, Kuala Lumpur 2001

Kathîr, Ibn, Tafsîr Ibn Kathîr (abridged), volume 3; 9, Darussalam publ. Riyadh 2000

Malik, Anas b, Muwatta imam Malik, Kitâb Bhavan, New Dheli 1992

Imam Muslim, Sahih Muslim, Kitâb Bhavan, New Dheli 1997

WWW, Annan media:

Expressen, www.expressen.se

Aftonbladet, www.aftonbladet.se

Islam – Q&A [Shaykh Salih al-Munajjid], www.islam-qa.com nr: 13260; 12212; 22063

B. Fahd al-Oudah, Salman, Islamic Work at Home, www.islamtoday.com

Minnesanteckningar:

Sveriges television, Rapport

Fotnoter:[+]

Fotnoter:

↑1 Doi 1997:143

↑2 Doi 1997:147

↑3 Doi 1997:157

↑4 Doi 1997:182

↑5 Tirmidhi, cit i Doi 1997:182

↑6 Koranen, An-Nahl 16:57–59

↑7 Koranen, At-Takwîr 81:8–9

↑8 Koranen 81:9–13

↑9 Bernström 1998:895

↑10 Warda Khaldi, Expressen 24/1 2002 nätutgåva

↑11 Koranen 49:13

↑12 Kathîr vol 9, 2000:206–207

↑13 Koranen 24:4

↑14 Koranen 24:23–24

- ↑15 Koranen 24:12
- ↑16 Koranen 68:10–11
- ↑17 Koranen, 45:18–19, 21
- ↑18 Koranen, 45:23
- ↑19 Doi 1997:115;119
- ↑20 Koranen, al-Baqarah 2:256–257
- ↑21 Bukhârî, cit. Doi 142
- ↑22 Koranen 5:32
- ↑23 Koranen 17:33
- ↑24 Koranen, an-Nahl 6:137
- ↑25 Kathîr vol 3 2000:481
- ↑26 Koranen 25: (63) 68–69
- ↑27 Koranen 6:137
- ↑28 Kathîr vol 3 2000:481
- ↑29 Ghazzali 2001:341
- ↑30 Abû Dâwûd, At-Tirmidhi, cit. i Ghazâlî 2001:71
- ↑31 Ahmad
- ↑32 Muslim, Ahmad. Cit. Q&A nr 13260, 22063
- ↑33 Fataawa al-shaykh Bin Baaz, cit. Q&A, nr 13260
- ↑34 Q&A, nr. 12212
- ↑35 Sahîh Al-Nasâ'i, cit. i Q&A, nr 12212
- ↑36 Abbrev. Bukhârî 1994:954, nr 2013
- ↑37 Koranen, ar-Rûm 30:21
- ↑38 Koranen, an-Nisâ' 4:19
- ↑39 Återberättat av Thirmidi
- ↑40 Se Al-cAwda 2002:8–9
- ↑41 al-cAwda 2002:11